

KS. PAWEŁ WŁADYSŁAW BROŻYNA

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

<https://orcid.org/0000-0002-8627-2087>

POSŁUGA CHARYZMATYCZNA JAKO IMPLIKACJA NOWEJ EWANGELIZACJI NA PRZYKŁADZIE KOŚCIOŁA W POLSCE

1. WSTĘP

W jednym ze swoich wykładów wygłoszonych w ośrodku Marianum, znajdującym się w miejscowości Carlsberg, ks. Franciszek Blachnicki, założyciel m.in. Ruchu Światło-Życie, stwierdził, że „nastał wielki czas żniw duchowych, czas ewangelizacji, jakiego dotąd w historii ludzkości nie było”¹. Analogicznych wypowiedzi można doszukać się u św. Jana Pawła II, który często zaznaczał, że idzie wiosna Kościoła². Papież namawiał przy tym do zaangażowania wszystkich wiernych, aby w nowe tysiąclecie Kościół wszedł z nowym rozmachem ewangelizacyjnym³.

Obecnie daje się zauważyć dwie skrajne tendencje. Z jednej strony mówi się o kryzysie Kościoła, o powszechnym upadku moralności i galopującej sekularyzacji⁴. Z drugiej strony natomiast widzimy chrześcijan, którzy angażują się w powstawanie nowych ruchów kościelnych, zajmują się nową ewangelizacją, wypełniają stadiony na rozmaitych spotkaniach ewangelizacyjnych. Stanowią oni realną odpowiedź na prorocтва papieża Jana Pawła II i ks. Blachnickiego.

W niniejszej pracy przyjrzymy się roli posługi charyzmatycznej i jej form w dziele nowej ewangelizacji. Aby móc podjąć ten temat, nasze rozważanie

¹ F. Blachnicki, *Wielki nakaz Misyjny Chrystusa*, <http://www.blachnicki.oaza.pl/conf/agape/rnz5.html> [dostęp: 30 III 2019].

² Por. Jan Paweł II, *Orędzia Jana Pawła II, Jesteście bogactwem Kościoła*, nr 2 [CD-ROM]: *Nauczanie Kościoła Katolickiego*, Kraków: Wydawnictwo „M”.

³ Por. Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawianej na placu przed Katedrą, Słowa skierowane do Polaków*, NKK.

⁴ Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja. Nowa duchowość*, Kraków: Zakład Wydawniczy Nomos 2013, s. 205nn.

rozpoczniemy od wyjaśnienia, czym w ogóle jest ewangelizacja i czym różni się pojęcie nowej ewangelizacji od podstawowego zagadnienia.

2. POJĘCIE EWANGELIZACJI

Papież Jan Paweł II w jednej ze swoich katechez przypomniał, że „wraz z wydarzeniem Pięćdziesiątnicy rozpoczął się czas Kościoła”⁵. Ten czas oznacza także początek ewangelizacji, która wynika z posłania misyjnego zawartego w Ewangelii wg św. Mateusza: „idźcie więc i pozyskujcie uczniów we wszystkich narodach! [...] Nauczajcie ich, aby zachowywali wszystko, co wam nakazałem” (28, 19).

Kościół w swoim nauczaniu z jednej strony konkretyzuje znaczenie słowa ewangelizacja, rozumianego jako głoszenie Dobrej Nowiny, z drugiej zaś rozszerza to pojęcie tak, aby można było objąć i zawrzeć w nim całe spektrum działalności związanej z tą ideą. Ewangelizacja jest to szereg działań i aktywności Kościoła, które mają przyczyniać się do krzewienia wiary. Papież Paweł VI w adhortacji apostolskiej *O Ewangelizacji w świecie współczesnym – Evangelii nuntiandi* z 8 VIII 1975 r. napisał: „Kościół rozumie, że ewangelizacja jest tym samym, co zanoszenie Dobrej Nowiny do wszelkich kręgów rodzaju ludzkiego, aby przenikając je swą mocą od wewnątrz, tworzyła z nich nową ludzkość: «Oto czynię wszystko nowe» (Ap 21, 5). [...] Celem ewangelizacji jest więc owa wewnętrzna przemiana. [...] Kościół ewangelizuje, kiedy boską mocą tej Nowiny, jaką głosi, stara się przemienić sumienie poszczególnych ludzi i wszystkich razem, potem także ich działalność, a wreszcie ich życie i całe środowisko, w jakim się obracają”⁶.

Ewangelizacja ma doprowadzić do przemiany człowieka, jaka dokonuje się przez osobiste spotkanie słuchacza z Osobą Jezusa Chrystusa w mocy Ducha Świętego. Nie dzieje się to w sposób automatyczny, bardziej jest to proces, który wymaga współpracy z łaską i działaniem Kościoła. Metody, jakimi posługuje się Kościół, zostały wymienione m.in. w wyżej wspomnianej adhortacji: „ewangelizację można określić jako pokazywanie Chrystusa Pana tym, którzy Go nie znają, jako kaznodziejstwo, katechizację, chrzest i udzielanie innych Sakramentów”⁷. W dalszej części adhortacji papież zauważa i docenia rolę świadectwa chrześcijańskiego życia wyrażonego indywidualnie bądź też wspólnotowo. Istotną rolę pełni w nim posługa miłości. Jak poucza Ojciec Święty: „Człowiek naszych czasów

⁵ Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II, Ewangelizacja i katecheza podstawowym zadaniem Kościoła*, nr 2.

⁶ EN 18.

⁷ EN 17.

chętniej słucha świadków aniżeli nauczycieli; a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami”⁸.

Należy podkreślić, że ewangelizacja to nie to samo co nauka religii czy katechizacja. Ma ona bowiem za sprawą wiary doprowadzić konkretnego człowieka do spotkania z Jezusem Chrystusem, co z kolei owocuje uznaniem Go za Pana i Zbawiciela. Zadaniem zaś katechizacji jest pogłębianie i rozszerzanie tego, co zostało przedstawione i przyjęte w procesie ewangelizacji⁹.

3. ROZWÓJ EWANGELIZACJI

3.1. *MISSIO AD GENTES*

Pierwszym etapem przekazu ewangelii są tzw. *missio ad gentes*, czyli głoszenie Jezusa tym, którzy Go nie znają¹⁰. Dokonuje się to poprzez działalność misjonarzy. Misje *ad gentes* rozpoczęły się od wybranych apostołów. Dobra Nowina została skutecznie rozpowszechniona przez nich w niemalże całym basenie Morza Śródziemnego, a niektórzy dotarli do dalekich zakątków tamtejszego cywilizowanego świata. Szacuje się, że pod koniec III w. chrześcijanie w Cesarstwie Rzymskim stanowili nawet do 10% ludności¹¹. Święty Tomasz Apostoł zawędrował o wiele dalej, bo aż do Indii, gdzie poniósł męczeńską śmierć¹².

Apostołowie i ich bezpośredni następcy utworzyli podwaliny Kościoła. Edykt Mediolański, ustanowiony w 313 r. przez cesarza Konstantyna Wielkiego, z jednej strony zakończył prześladowania chrześcijan, a z drugiej – ustanowił chrześcijaństwo oficjalną religią Cesarstwa Rzymskiego¹³. Cieszący się wolnością Kościół mógł kontynuować dzieło ewangelizacji i docierać na nowe tereny z przesłaniem Dobrej Nowiny. To dzieło przez wieki kontynuowali misjonarze. Ewangelizatorzy byli i są wciąż posyłani na wszystkie kontynenty, aby rozprzestrzeniać zbawczą misję Jezusa Chrystusa.

Przez dwadzieścia wieków chrześcijaństwa misjonarze dotarli z Dobrą Nowiną niemalże na każdy kraniec świata. Głoszony kerygmat oraz świadectwo ich

⁸ EN 41.

⁹ Por. F. Blachnicki, *Została nam powierzona Ewangelia*, Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie 2007, s. 43.

¹⁰ Por. DM 1nn.

¹¹ Por. A. Hamman, *Życie codzienne pierwszych chrześcijan*, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 1990, s. 89.

¹² Por. W. Zaleski, *Apostołowie Jezusa Chrystusa*, Poznań: Wydawnictwo św. Wojciecha 1966, s. 188.

¹³ Por. H. Bejda, *Księga obietnic. Łaski przyrzeczone przez Jezusa i Maryję*, Kraków: Dom Wydawniczy Rafael 2017, s. 3nn.

życia doprowadziło setki milionów osób do wiary w Jezusa. Liczba chrześcijan na świecie nieustannie wzrasta. Obecnie ludność ziemi liczy ponad 7,5 mld, z czego ok. 2,2 mld to chrześcijanie. Według Rocznika Papieskiego i danych pochodzących z Rocznika Statystycznego Kościoła w 2018 r. odnotowano na świecie ok. 1,3 mld katolików¹⁴. Vatican News podaje, że „Liczba chrześcijan w 2018 roku w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 1,1 procent. Najbardziej dynamicznie Kościół rozwija się na Czarnym Lądzie, gdzie mieszka 17,6 procent wszystkich katolików. W obu Amerykach, żyje ich prawie połowa (48,6 proc.). W Europie mieszka 22 proc. wszystkich katolików świata. Roczniki wskazują na stagnację na Starym Kontynencie, co przejawia się m.in. w wyraźnie widocznym spadku liczby kapłanów, sióstr zakonnych, a także seminarzystów. Podobnie sytuacja wygląda w Ameryce Północnej”¹⁵. Dane te uświadamiają nam, że *missio ad gentes* jeszcze się nie zakończyły. Dzieło ewangelizacji pochodzi nade wszystko od Ducha Świętego, który współpracuje z ochrzczonymi¹⁶. Święty Jan Paweł II zachęcał wiernych, pisząc w encyklice *Redemptoris missio*: „Nie możemy być spokojni, gdy pomyślimy o milionach naszych braci i sióstr, tak jak my odkupionych krwią Chrystusa, którzy żyją nieświadomi Bożej Miłości. Dla każdego wierzącego sprawa Misji winna być na pierwszym miejscu, ponieważ dotyczy wiecznego przeznaczenia ludzi”¹⁷.

3.2. DUSZPASTERSTWO PARAFIALNE

Usystematyzowanie działalności ewangelizacyjnej Kościoła stanowi rzeczywistość parafialna, czyli przestrzeń stałego duszpasterstwa. Ewangelizacja misyjna skierowana jest do nieochrzczonych (*missio ad gentes*), a ewangelizacja pastoralna – do ochrzczonych.

Ewangelizacja to nie tyle jednorazowa akcja, ile raczej powolny, ale konsekwentnie realizowany proces, w którym istotną rolę odgrywa proklamowanie Dobrej Nowiny Jezusa Chrystusa słowem i życiem przez tych, którzy wcześniej ją przyjęli. Aby ów proces mógł być skutecznie realizowany, Kościół na całym świecie tworzy parafie i diecezje, tak aby osoby zewangelizowane miały łatwy dostęp do stałego pokarmu duchowego¹⁸. Działalność parafialna pomaga chrześcijanom wzrastać w wierze.

Ta ogólna struktura Kościoła pomocna jest w kształtowaniu nowego człowieka. Dzięki niej ci, którzy uwierzyli Ewangeli, mogą nieustannie kształtować swojego

¹⁴ Por. B. Zajączkowska, *Kościół na świecie w liczbach*, <https://www.vaticannews.va/pl/kosciol/news/2018-06/chrzescijanie-statystyki-annuario-pontificio-2018.html> [dostęp: 30 III 2019].

¹⁵ Por. B. Zajączkowska, *Kościół na świecie*.

¹⁶ Por. Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II, Jezus Chrystus Przychodzi w mocy Ducha Świętego*, nr 8.

¹⁷ RM 86.

¹⁸ Por. KPK, Kan. 374 § 1.

ducha. Znajdują również stosowną pomoc w osobach kapłanów, którzy dobrze ukształtowani i uformowani przez seminaria duchowne są przewodnikami dla wiernych. Jan Paweł II w adhortacji *Ecclesia in Africa* napisał: „Parafia jest ze swej natury miejscem, gdzie normalnie skupia się życie i kult wiernych. W parafii mogą oni przedstawiać i realizować inicjatywy, które wiara i chrześcijańskie miłosierdzie wzbudzają we wspólnocie wierzących. Parafia jest miejscem, gdzie objawia się wspólnota różnych grup i ruchów, które znajdują w niej wsparcie duchowe i bazę materialną. Kapłani i świeccy niech podejmą wszelkie starania, aby życie parafialne toczyło się harmonijnie, wpisane w kontekst Kościoła jako Rodziny, w którym wszyscy będą *«trwali w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach»* (por. Dz 2, 42)”¹⁹.

Pierwsze zadanie, jakie jest realizowane na terenie parafii, to posługa sakramentalna. Kodeks prawa kanonicznego przypomina, że: „Wśród wszystkich sakramentów najbardziej czcigodnym jest Najświętsza Eucharystia, w której sam Chrystus Pan jest obecny, ofiaruje się oraz jest spożywany i dzięki której Kościół ustawicznie żyje i wzrasta. Ofiara eucharystyczna jest szczytem i źródłem całego kultu oraz życia chrześcijańskiego; oznacza ona i sprawia jedność Ludu Bożego, przez nią buduje się Ciało Chrystusa. Pozostałe bowiem sakramenty i wszystkie kościelne dzieła apostołatu mają związek z Najświętszą Eucharystią i ku niej są ukierunkowane”²⁰.

W opisywanej przez nas działalności duszpasterskiej w obrębie parafii ważne są również takie działania jak katecheza i tworzenie szkół katolickich zarówno nauczania podstawowego, jak i uniwersytetów²¹. W ewangelizacji istotną okazuje się posługa miłości, czyli wszelkie dzieła charytatywne. Pomoc ubogim jest widocznym znakiem przynależności do Chrystusa, która ukazuje światu miłość ewangeliczną²². Widzimy zatem, że duszpasterstwo, zwłaszcza prowadzone w ramach parafii, stanowi ważny etap ewangelizacji. Przez posługę misjonarzy, kapłanów i wiernych świat jest w stanie rozpoznać i przyjąć Jezusa Chrystusa do swojego życia. Chrześcijanin włączony w ramy parafii pogłębia swoją osobistą relację ze Zbawicielem.

3.3. NOWA EWANGELIZACJA

Jako pierwszy określenia nowa ewangelizacja użył papież Jan Paweł II. Posłużył się nim w swojej homilii wygłoszonej w sanktuarium Świętego Krzyża

¹⁹ EiA100.

²⁰ KPK, Kan. 897.

²¹ EiA 101–103.

²² Por. Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Duch Święty źródłem darów i charyzmatów w Kościele*, nr 5.

w Mogile 9 czerwca 1979 r. Powiedział wówczas: „[...] Otrzymaliśmy znak, że na progu nowego tysiąclecia – w te nowe czasy i nowe warunki – wchodzi na nowo Ewangelia. Że rozpoczyna się nowa ewangelizacja, jak gdyby druga, a przecież ta sama, co pierwsza”²³. Ojciec Święty użył w tym kazaniu sformułowania, które wpisało się na stałe do słownika teologii i nauczania późniejszych papieży.

Najbardziej znaną i upowszechnianą definicją jest ta zawarta w przemówieniu z 9 marca 1983 r. wygłoszonym na Haiti do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CELAM) z okazji pięćsetlecia ewangelizacji kontynentu. Papież nawoływał wówczas: „Wspomnienie 500-lecia ewangelizacji osiągnie swe pełne znaczenie, jeżeli będzie ono zaangażowaniem się was, biskupów, wraz z waszymi kapłanami i wiernymi; zaangażowaniem się nie w powtórny ewangelizację, ale właśnie w ewangelizację nową. Nową w swym zapale, w swych metodach, w swym wyrazie”²⁴.

Sama treść ewangelizacji pozostaje niezmienna i należy do ścisłego depozytu wiary Kościoła katolickiego. Tym, czym ma się różnić nowa ewangelizacja od pierwotnej, jest adresat. Benedykt XVI podobnie ewangelizację od nowej ewangelizacji rozróżnia końcowym odbiorcą²⁵. O ile w *missio ad gentes* Dobrą Nowinę głosi się ludziom nieznaną Chrystusa, a ewangelizacja parafialna polega na wzroście w wierze tych, którzy już wcześniej uwierzyli i dążą do doskonałości, o tyle nowa ewangelizacja przeznaczona jest głównie dla tych wszystkich, którzy są ochrzczeni, ale nie uczestniczą w życiu religijnym. Osoby te nie poszukują więzi z Chrystusem i Kościołem albo z pewnych powodów opuściły Kościół katolicki.

Jan Paweł II, pisząc o misji świeckich w Kościele, zauważa, że „w tym ogromnym kręgu osób i grup, środowisk i warstw społecznych jest wielu takich, którzy choć z metryki są chrześcijanami, jednak duchowo stoją z daleka, są agnostykami, pozostają obojętni na wezwania Chrystusa. Ku tym braciom skierowana jest nowa ewangelizacja”²⁶. Pojęcie, które szczególnie nas interesuje, dotyczy tej samej Ewangelii, ale jednocześnie odnosi się do zlaicyzowanych państw i przestrzeni, w których chrześcijaństwo straciło na autentyczności i zgubiło swój smak (por. Mt 5, 13). „Według badań GUS w Polsce w 2018 roku prawie 93% Polaków przynależało do Kościoła katolickiego, natomiast do niedzielnych praktyk przynajmniej się

²³ Jan Paweł II, *Wypowiedzi skierowane do Polaków, Homilia w czasie Mszy Świętej odprawianej przed opactwem oo. cystersów w Mogile*.

²⁴ I. Dec, *Kościół Ewangelizowany i Ewangelizujący*, w: A. Tomko (red.), *Nowa ewangelizacja – ożywienie wiary*, Wrocław: Wydawnictwo Papieski Wydział Teologiczny 2013, s. 18.

²⁵ Por. Benedykt XVI, *Ubicumque et Semper*; https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/motu/ubicumque_21092010.html [dostęp: 25 VI 2019].

²⁶ Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II, Dziedziny apostołstwa świeckich: uczestnictwo w misji Kościoła*.

ok 35% z nich”²⁷. O ile te dane w porównaniu do innych krajów Europy i świata wyglądają wciąż pomyślnie, o tyle tempo spadku religijności jest w naszym kraju największe na świecie, bo o około 20% od 1980 r.²⁸ Liczba osób przynależących do Kościoła katolickiego, a zarazem dystansujących się do niego, niebiorących udziału w nabożeństwach i praktykach duchowych, nieustannie wzrasta. Powiększa się grupa społeczna, o której można powiedzieć „przynależący, a niepraktykujący”.

4. WSPÓŁCZESNE FORMY NOWEJ EWANGELIZACJI

Ponowoczesny człowiek żyjący w niepewności o przyszłość, w banalności i pustce, nie widząc sensu życia w rozwiniętej nowoczesności, zaczyna wracać do tradycji i szukać w niej wyższych wartości. Z jednej strony mówi się o kryzysie wiary, ale również o jej odrodzeniu²⁹. Socjologowie zauważają renesans religii i tendencje powrotu do sacrum, nazywając to zjawisko desekularyzacją³⁰. Obok procesu sekularyzacji, który wprawdzie jest silniejszy od desekularyzacji, zarysowuje się i coraz bardziej uwidacznia nurt określany jako nowa duchowość³¹.

„Nowa ewangelizacja stanowi synonim odrodzenia duchowego życia wiary Kościołów lokalnych. Jest odnową, którą ma przejść Kościół, aby sprostać wyzwaniom, jakie stawia przed wiarą chrześcijańską dzisiejszy kontekst społeczny i kulturowy. Prezentuje się też jako bodziec, którego potrzebują wspólnoty znuzone i przemęczone, aby na nowo odkryć radość doświadczenia chrześcijańskiego i powrócić do pierwotnej miłości, która została zatracona (Ap 2, 4)”³².

Świat, w którym żyjemy, bez wątpienia jest inny niż ten, w którym egzystował Kościół jeszcze na początku XX w. Tak szybkie zmiany potrzebują adekwatnych środków. To przez nie będzie realizowana ewangelizacja świata, która „nie ma być kopią pierwszej, nie chodzi tu jedynie o powtórkę, lecz o odwagę próbowania nowych dróg, w obliczu nowych okoliczności, w których Kościół ma głosić Ewangelię”³³.

²⁷ Por. Główny Urząd Statystyczny, *Życie religijne w Polsce*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/wyznania-religijne/zycie-religijne-w-polsce-wyniki-badania-spojnosci-spoecznej-2018,8,1.html> [dostęp: 30 III 2019].

²⁸ Por. Główny Urząd Statystyczny, *Życie religijne w Polsce*.

²⁹ Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja*, s. 113.

³⁰ Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja*, s. 115.

³¹ Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja*, s. 23.

³² *Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej – Lineamenta*, s. 12 [dalej: *Lineamenta*].

³³ *Lineamenta* 5.

4.1. MEDIA W SŁUŻBIE EWANGELII

Nowa ewangelizacja, choć skierowana jest do osób ochrzczonych, ale niemających za wiele wspólnego z Kościołem, to jednak jako powszechna działalność chrześcijańska będzie docierała do różnych kręgów ludzi. Bez wątplenia z dobra nowej ewangelizacji skorzystają także osoby, które są zakorzenione i ugruntowane w chrześcijaństwie.

W ostatnich latach zauważalny i niepodważalny jest wzrost znaczenia różnego rodzaju mediów, który staje się ważnym kontekstem głoszenia królestwa Bożego. Telewizja, radio i internet na stałe wpisały się w prozę ludzkiego życia. W krajach rozwiniętych istnieje od kilkudziesięciu do kilkuset stacji telewizyjnych, a czas spędzany przed telewizorem szacowany jest na kilka godzin dziennie³⁴. Choć od kilkunastu lat telewizja wypierana jest skutecznie przez internet, to jednak nie zmienia to faktu, że człowiek zamienił czas niegdyś poświęcony na oglądanie kanałów telewizyjnych na surfowanie po sieci.

We współczesnej psychologii rozróżnia się coraz częściej świat realny od wirtualnej rzeczywistości³⁵. Płyne stąd też wniosek, że nowa ewangelizacja powinna dotrzeć ze swoim przesłaniem do mediów. Tak rzeczywiście się dzieje. Kościół zauważył swoją szansę i na tym polu. W Polsce mamy kilkanaście katolickich stacji telewizyjnych, a także ogólnopolskie chrześcijańskie rozgłośnie radiowe. Polskie parafie posiadają własne strony internetowe. Według badań CBOS-u ze stron chrześcijańskich korzysta w naszym kraju regularnie 3,5 mln osób³⁶. Najpopularniejsze serwisy internetowe takie jak Youtube.com czy Facebook.com stają się ogromną amboną świata. Mnogość treści religijnych, kazań, audycji, rekolekcji i katechez sprawia, że Ewangelia głoszona jest obecnie bez żadnych ograniczeń³⁷. „Przekazywać wiarę oznacza stwarzać w każdym miejscu i w każdym czasie warunki, aby mogło dojść do spotkania między ludźmi i Jezusem Chrystusem. Wiara jako spotkanie z Osobą Jezusa ma formę relacji z Nim. Spodziewanym owocem tego spotkania jest wprowadzenie ludzi w relację Syna z Jego Ojcem, aby poczuć siłę Ducha. Przekaz wiary, rozumianej jako spotkanie z Chrystusem, urzeczywistnia się poprzez *Pismo Święte* i żywą Tradycję Kościoła pod kierunkiem Ducha Świętego”³⁸.

Media katolickie, ponieważ przekazują wiarę i głoszą słowo Boże, istotnie przyczyniają się do rozwoju Kościoła, budują wiarę poprzez swój przekaz i stają się rzeczywistością działania Ducha Świętego.

³⁴ Por. A. Baczyński, *Telewizja w służbie ewangelizacji*, Kraków: Wydawnictwo Poligrafia Salezjańska 1998, s. 66–72.

³⁵ Por. M. Spitzer, *Cyfrowa demencja*, Słupsk: Wydawnictwo Dobra Literatura 2016, s. 14.

³⁶ Por. J. Kloch, *Środowiska diecezji i zakonów w Polsce wobec Web 2.0*, w: R. Kowalski (red.), *Kościół Komunikacja Wizerunek*, Wrocław: Wydawnictwo TUM 2016, s. 128.

³⁷ Por. J. Kloch, *Kościół w Polsce wobec WEB 2.0*, Kielce: Wydawnictwo Jedność 2013, s. 262–268.

³⁸ Lineamenta 12.13.

Oficjalny papieski profil na Twitterze, redagowany w kilku językach, w tym po polsku, obserwuje ponad 43 mln osób na całym świecie³⁹. Dzięki niemu papież Franciszek może dotrzeć z przekazem wiary nie tylko do ludzi wierzących, ale także do wszystkich poszukujących Boga. Warto wspomnieć o katolickich aplikacjach na telefony komórkowe: *Pismo Święte*, *Brewiarz*, *Pray as you go* (Modlitwa w drodze), *sms z nieba* i wiele innych, po które sięgają Polacy. Papież Franciszek zachęcał wiernych do korzystania z takich aplikacji jak *Pope App*, która jest oficjalnym programem watykańskim na smartfony i tablety. Również podczas jednego z kazań polecił wykorzystywanie aplikacji, w której znajdują się modlitwy: *Click to Pray*⁴⁰.

Zasięg oraz mnogość współczesnych form głoszenia Ewangelii sprawiają, że słowo Boże głoszone jest nie tylko z ambony, ale również poprzez internet, telewizję i radio. Dzięki temu Dobra Nowina dociera do szerszego grona odbiorców.

4.2. POŚLUGA CHARYZMATYCZNA

Ewangelizacja, czyli głoszenie królestwa Bożego, stanowi podstawowe zadanie wszystkich ochrzczonych. Jest to dzieło bosko-ludzkie, jednak od strony człowieka ta posługa przez wieki była domeną kapłanów i misjonarzy⁴¹. Sobór Watykański II zwrócił uwagę na rolę osób świeckich w budowaniu Ciała Chrystusowego⁴². Od lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku możemy zauważyć oddolny ruch polegający na zaangażowaniu wiernych świeckich w dzieło głoszenia Ewangelii. Ta mobilizacja na różnych szczeblach Kościoła spowodowana jest impulsem, który wyszedł z Soboru Watykańskiego II, a który pochodzi od Ducha Świętego. Wierni świeccy od zawsze współpracowali z hierarchią, jednak obecne czasy ukazały inny, szerszy wymiar zaangażowania. Niejako na nowo odkryto dary duchowe, które Duch Święty zdeponował w pierwotnym Kościele. Posługa nimi była widoczna zwłaszcza we wspólnocie z Koryntu (por. 1 Kor, 2 Kor), ale dało się ją również zauważyć w Rzymie (Rz 6). Mowa o charyzmatach, które związane są z szeroko rozumianą Odnową Charyzmatyczną, w której większość zaangażowanych ludzi to osoby świeckie.

³⁹ Por. *Papież świętuje pięciolecie swojego konta na twitterze*, <https://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/aktualnosci-papieskie/art,6493,papiez-swietuje-pieciolecie-swojego-konta-na-twitterze.html> [dostęp: 30 V 2019].

⁴⁰ Por. *Papież Franciszek uruchomił modlitewną aplikację*, <https://www.tvp.info/40937212/click-to-pray-papiez-franciszek-uruchomil-modlitewna-aplikacje> [dostęp: 30 V 2019].

⁴¹ Por. P. Sawa, *Podstawy teologiczne*, w: P. Sawa, A. Sepiolo, I. Zielonka (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*, Gliwice: Wydawnictwo Szkoły Nowej Ewangelizacji 2017, s. 17.

⁴² Por. KK 9nn.

Greckie słowo *charisma* występuje w Nowym Testamencie zaledwie 17 razy, w tym aż 16 w twórczości św. Pawła⁴³. Często sądzono, że związane jest ono z rzeczownikiem *charis* tłumaczonym jako „łaska”. Tymczasem jest ono neologizmem utworzonym ze rdzenia *charismai*, który oznacza: czynić dla kogoś coś miłego, jakąś miłą rzecz, okazać komuś wspaniałomyślność, coś komuś podarować⁴⁴. Można stwierdzić, że charyzmat to dar łaski, zbawienie w Jezusie Chrystusie, a termin charyzmaty oznacza działanie Ducha Świętego wobec poszczególnych wiernych⁴⁵.

Wczesny Kościół posługiwał się licznymi charyzmatami. Ich swego rodzaju katalogi możemy odnaleźć w listach św. Pawła⁴⁶. Do najważniejszych charyzmatów związanych z posługą należą: proroctwo, dar mądrości słowa, umiejętność poznawania, dar charyzmatycznej wiary, uzdrawiania, czynienia cudów, dar rozpoznawania duchów, języków, tłumaczenia języków⁴⁷. Do tego wykazu należy dopisać charyzmaty związane z hierarchią: diakonat, nauczania, upominania, udzielania pomocy ubogim, posługi miłosierdzia, bycia przełożonym, apostołstwa, nauczyciela, rządcy, ewangelisty, apostołów, pasterza⁴⁸. *Katechizm Kościoła Katolickiego* powyższy podział nazwał darami hierarchicznymi i charyzmatami⁴⁹. To, co jest ważne i zauważalne zarówno w teologii św. Pawła, jak i w teologii Vaticanum II, to fakt, że nie można przeciwstawiać urzędu i daru. Powinna zatem istnieć integracja obu tych elementów⁵⁰.

Charyzmaty są łaskami Ducha Świętego, bezpośrednio lub pośrednio służącymi Kościołowi. Zostają udzielone w celu jego budowania, dla dobra ludzi oraz ze względu na potrzeby świata⁵¹. Stanowią one wielki dar i bogactwo łaski dla żywotności apostołskiej i dla świętości całego Ciała⁵². Jako przejawy mocy są niezwykle skutecznym środkiem ewangelizacji i potwierdzania prawdy głoszonego słowa. W Biblii zawsze ilekroć Pan Jezus mówi o obecności królestwa Bożego, ma przed oczami swoje cuda i znaki⁵³. Tym sposobem w pierwotnym Kościele apostołowie nie ograniczali się tylko do głoszenia słowa Bożego, ich apostołstwo zawierało elementy czynienia cudów jako znaków towarzyszących

⁴³ Por. P. Sawa, A. Sepiolo, I. Zielonka (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*, Gliwice: Wydawnictwo Szkoły Nowej Ewangelizacji 2017, s. 11.

⁴⁴ Por. *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*, s. 11.

⁴⁵ Por. P. Sawa, *Podstawy teologiczne*, s. 18.

⁴⁶ Por. P. Sawa, *Podstawy teologiczne*, s. 21.

⁴⁷ Por. P. Sawa, *Podstawy teologiczne*, s. 21.

⁴⁸ Por. P. Sawa, *Podstawy teologiczne*, s. 22.

⁴⁹ Por. KKK 768.

⁵⁰ Por. J. Kudasiewicz, *Rola charyzmatów w Kościele pierwotnym*, <https://biblista.pl/ukryte/czytelnia-biblijna/5425-rola-charyzmatow-w-kociele-pierwotnym-ks-j-kudasiewicz.html> [dostęp: 20 V 2019].

⁵¹ Por. KKK 799.

⁵² Por. KKK 800.

⁵³ Por. W. Cyran, *Abyście mieli wspólnotę z nami*, Częstochowa: Wydawnictwo Regina Poloniae 2005, s. 161.

owej misji i ją potwierdzających⁵⁴. Trzeba pamiętać, że same cuda nie są wyłączenie znakami towarzyszącymi głoszeniu Bożej nauki, ale także wskazują na obecność Ducha Świętego⁵⁵.

Ksiądz Mariusz Rosik, biblista, wielokrotnie odnosił się do problemu posługi charyzmatycznej jako przejawu działania Ducha Świętego. W jednej ze swoich prac tak tłumaczy działanie najważniejszych charyzmatów: „Słowomądrościtu umiejętności stawiania problemów, dyskusowania, przekonywającego argumentowania. Dar wiary oznacza głęboką i niezachwianą ufność w Bogu, która staje się podporą w krytycznych sytuacjach. Dar uzdrawiania służy przywracaniu psychofizycznej integralności osoby ludzkiej. Proroctwo jest takim sposobem przemawiania w imieniu Bożym, który buduje wspólnotę. Rozpoznawanie duchów jest słusznym osądem konkretnych spraw. Dar języków to specyficzny rodzaj modlitwy, polegający na zwracaniu się do Boga za pomocą dźwięków, które stanowią rzeczywisty język bądź są spontanicznym sposobem mówienia”⁵⁶.

Duch Święty przedstawiony jest w Biblii jako Boska siła, która ogarnia pewne osoby, uzdalniając je do działań i osiągnięć przekraczających ludzkie możliwości oraz do czynienia cudownych dzieł, takich jak wypędzanie złych duchów czy uzdrawianie⁵⁷. Obecność Ducha Bożego w misji Jezusa i Kościoła jawi się jako gwarancja realizacji w świecie Bożego planu, którego główny cel stanowi niesienie Bożego zbawienia. Dlatego posługę charyzmatyczną należy pojmować jako aktywną obecność Boga w Kościele. Stwórca sam troszczy się o rozwój i kształt tej wspólnoty, a zadaniem człowieka jest współpraca z Bogiem, także w dziedzinie przyjmowania i rozeznawania charyzmatów.

Dary duchowe były obecne w Kościele od samego początku i towarzyszyły ludziom przez wieki. Jednak intensywność posługi charyzmatycznej w historii Kościoła nie zawsze wyglądała tak samo. Bez wątplenia przejawy charyzmatyczne możemy zauważyć w opisie ewangelicznym u samego Pana Jezusa, ale również u Jego uczniów, zwłaszcza po wylaniu Ducha Świętego – pięćdziesiątnicy. Od tego momentu apostołowie zaczęli odważnie proklamować słowo Boże, a temu głoszeniu towarzyszyły cuda.

U początków Kościoła znaki i cuda, rozumiane jako przejawy charyzmatycznego działania Ducha Świętego, były rzeczywistością naturalną. Widzimy ich obecność w świadectwach takich chrześcijan jak: Nowacjan, św. Atanazy, św. Bazyli czy św. Cyryl⁵⁸. Jednak z czasem zauważalne jest odchodzenie od kościoła

⁵⁴ Por. W. Cyran, *Abyście mieli*, s. 161.

⁵⁵ Por. W. Cyran, *Abyście mieli*, s. 162.

⁵⁶ M. Rosik, *Charyzmaty*, <http://www.mariuszrosik.pl/wp-content/uploads/2017/05/CHARYZMATY.pdf> [dostęp: 19 V 2019].

⁵⁷ Por. R. Cantalamessa, B. Maggioni, *Modlić się w Duchu i prawdzie. Modlitwa według Biblii*, Kraków: Wydawnictwo Homo Dei 2011, s. 79–83.

⁵⁸ Por. A. Siemieniowski, *ABC charyzmatów w czwartym wieku – dary duchowe za czasów Atanazego, Bazylego i Cyryla*, „Perspectiva – Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne” 1 (2006), s. 139–151.

charyzmatycznego na rzecz Kościoła hierarchicznego. Choć święci Kościoła są potwierdzeniem tezy, że cuda i znaki zawsze towarzyszyły chrześcijaństwu, to jednak prawdziwe jest stwierdzenie, że po kilku stuleciach nie były tak powszechne jak w Kościele pierwszych wieków.

W latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku w Pittsburghu, na Uniwersytecie Duquesne, zrodziła się pierwsza katolicka Wspólnota Odnowy Charyzmatycznej, założona przez osoby świeckie⁵⁹. Przyczynkiem do powstania tej grupy opartej na darach duchowych było głębokie pragnienie doświadczenia tego wszystkiego, co Bóg czynił na początku głoszenia Ewangelii, które to było jej proklamowaniem z widzialnymi przejawami mocy⁶⁰. Na spotkaniu modlitewnym uczestnicy stali się świadkami tego, co zostało opisane w drugim rozdziale *Dziejów Apostolskich* podczas pięćdziesiąticy. Założony ruch Odnowy Charyzmatycznej bardzo szybko rozprzestrzenił się po Stanach Zjednoczonych i powoli zaczął przenikać na inne kontynenty.

Ruch ten pojawił się również w Kościele w Polsce, gdzie znalazł podatny grunt przygotowany przez służbę Bożego ks. Franciszka Błachnickiego, twórcę Ruchu Światło-Życie⁶¹. Pierwsza fala przebudzenia charyzmatycznego nieco przygasła, nie znajdując zrozumienia i wsparcia u polskiego duchowieństwa⁶². Kilkanaście lat później to, co się dzieje za sprawą posługi charyzmatycznej, można nazwać swoistym przebudzeniem darów duchowych.

5. POSŁUGA CHARYZMATYCZNA W KOŚCIELE W POLSCE

Ruch charyzmatyczny w Polsce zaczął rozwijać się w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Jego prekursorami są kapłani, którzy zetknęli się z tym zjawiskiem poza granicami kraju. To z ich inicjatywy zaczęły tworzyć się pierwsze grupy modlitewne. Należy tu wymienić m.in.: ks. Franciszka Płonkę z diecezji bielsko-żywieckiej, ks. Mariana Piątkowskiego z Poznania oraz ks. bp. Bronisława Dembowskiego – ówczesnego biskupa wrocławskiego.

Początkowo wszystkie spotkania charyzmatyczne związane były z Odnową w Duchu Świętym. Znaczące wydarzenia dla tej formacji miało miejsce w dniach 11–12 lutego 1977 r. w miejscowości Izabelin, gdzie odbyło się spotkanie przedstawicieli grup modlitewnych z Katowic, Wrocławia, Łodzi, Warszawy, Białegostoku

⁵⁹ Por. J. Włodarczyk, *Charyzmaty Ducha Świętego*, Kraków: Wydawnictwo św. Stanisław BM 2015, s. 17.

⁶⁰ Por. J. Włodarczyk, *Charyzmaty Ducha*, s. 17.

⁶¹ Por. J. Włodarczyk, *Charyzmaty Ducha*, s. 18.

⁶² Por. J. Włodarczyk, *Charyzmaty Ducha*, s. 18.

i Poznania. Podjęto wówczas próbę nawiązania zorganizowanej współpracy i wymiany doświadczeń dotyczących otrzymywanych darów. Z kolei 21–22 kwietnia 1979 r. w Magdalence spotkało się około 70 osób z prawie 50 grup istniejących w Polsce, a od 14 do 16 października 1983 r. w Częstochowie trwał pierwszy Ogólnopolski Kongres Odnowy w Duchu Świętym. Wzięły w nim udział osoby odgrywające ważną rolę w powstaniu i rozwoju ruchu charyzmatycznego w Kościele katolickim: ks. kard. Leon J. Suenens, o. Albert de Monleon, o. Fiorello Mascarenas SJ, ks. kard. Józef Glemp, ks. bp Władysław Miziołek i ks. bp Paweł Socha⁶³. Od roku 1983 kongresy odbywają się cyklicznie co 5 lat. W Częstochowie regularnie są organizowane również ogólnopolskie czuwania grup modlitewnych, które rokrocznie gromadzą tysiące ludzi. W 1996 r. do Polski przyjechał dominikanin z Kanady o. Emilien Tardif. Msza z posługą uzdrawiania, która miała miejsce w Łodzi, zgromadziła wtedy 300 tys. wiernych⁶⁴.

Polskimi wspólnotami Odnowy w Duchu Świętym kieruje Krajowy Zespół Koordynatorów (KZK). Gromadzi on informacje dotyczące formacji, jest miejscem wymiany doświadczeń, czuwa nad ogólnopolskimi inicjatywami, utrzymuje kontakty z innymi krajami. Przy KZK została powołana również Komisja Teologiczna. Jej zadaniem jest rozstrzyganie konkretnych problemów w świetle nauczania Kościoła⁶⁵. Z ramienia Episkopatu wydelegowano też biskupa, który stoi jednocześnie na czele powołanej Komisji Teologicznej KZK Odnowy w Duchu Świętym⁶⁶.

Obecnie największe ogólnopolskie akcje ewangelizacyjne wiążą się głównie z posługą charyzmatyczną różnych wspólnot. Przykładami takich inicjatyw są fora charyzmatyczne (organizowane m.in. w: Łodzi, Szczecinie, Legnicy, Bydgoszczy, Warszawie, Krośnie) oraz Msze Święte z modlitwą uzdrowienia bądź też z modlitwą o uwolnienie⁶⁷. Spotkania o tej tematyce gromadzą setki ludzi. Wśród nich są osoby wierzące, ale również poszukujące Boga. Wystarczy, abyśmy w tym miejscu wspomnieli o ewangelizacji na Stadionie Narodowym w Warszawie („Jezus na Stadionie”), która każdego roku gromadzi kilkadziesiąt tysięcy uczestników. Bez wątplenia możemy zaliczyć ją w poczet nowej ewangelizacji. Tym, co szczególnie wyróżnia te spotkania od innych, są niezwykle świadectwa uzdrawiającego działania Bożego. Wśród nich szczególne miejsce zajmują cuda związane z uzdrowieniem. Charyzmatyczna posługa ewangelizacyjna na całym świecie jest tak

⁶³ *O Odnowie*, <http://odnowaopolelubelskie.pl/o-odnowie/> [dostęp: 1 IV 2020].

⁶⁴ Por. E. Zimnica-Kuzioła, *Moralny wymiar religijności członków Odnowy w Duchu Świętym w Łodzi*, w: J. Baniak (red.), *Religia i Kościół w społeczeństwie demokratycznym i obywatelskim w Polsce*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM 2012, s. 294.

⁶⁵ Por. E. Zimnica-Kuzioła, *Moralny wymiar religijności członków Odnowy*, s. 294.

⁶⁶ Początkowo był to ks. Bronisław Dębowski, aktualnie Delegatem Konferencji Episkopatu Polski jest ks. bp Andrzej Przybylski.

⁶⁷ Por. A. Czaja, *Jesteśmy u początku rozeznawania*, <https://episkopat.pl/bp-czaja-jestesmy-u-poczatku-rozeznawania-rozmowa-o-pentekostalizmie-i-pentekostalizacji/> [dostęp: 30 III 2019].

dynamiczna, że Kongregacja Nauki i Wiary w 2000 r. wydała *Instrukcję na temat modlitw w celu osiągnięcia uzdrowienia pochodzącego od Boga*. Przedstawiono w niej teologię charyzmatów, zwłaszcza charyzmatu uzdrowień, i ogólne normy posługiwania się tym darem. Z kolei w roku 2016 ta sama Kongregacja, wydała list *Iuvenescit Ecclesia* na temat relacji między darami hierarchicznymi a charyzmatycznymi dla życia i misji Kościoła. W celu większej koordynacji i sprawności działania papież Franciszek powołał przy Stolicy Apostolskiej instytucję Charis, która połączyła dwa różne międzynarodowe organizmy odpowiedzialne za Odnowę w Duchu Świętym⁶⁸.

Ksiądz Sławomir Płusa wymienia kilkanaście wspólnot, które w naszym kraju są zaangażowane w posługę charyzmatyczną. Niektóre z nich zostały założone poza Polską, pozostałe mają rodzime pochodzenie. Tak wśród całego spectrum działalności ewangelizacyjnej warto odnotowania są inicjatywy podjęte przez następujące grupy: Drogę Neokatechumenalną, Koinonię Jan Chrzciciel, Odnowę w Duchu Świętym, Szkołę Nowej Ewangelizacji, Wspólnotę Chemin Neuf, Communione et Liberazione, Focolare, Wspólnoty Jerozolimskie, Emmanuela, Wspólnotę Błogosławieństw, ENC, Ruch Światło-Życie, En Christo, Ruch Rodzin Nazaretańskich, Wspólnotę Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, Przyjaciół Oblubieńca, Mocnych w Duchu, Inicjatywę „Przystanek Jezus”, Przymierze Rodzin Mamre, Miłość i Miłosierdzie, Chępsibę, Głos Pana⁶⁹. Wyżej wspomniane wspólnoty posiadają od kilkuset do kilkunastu tysięcy członków. Większość z nich prowadzi posługę na spotkaniach charyzmatycznych, modląc się o uzdrowienie duchowe i fizyczne. Są wsparciem dla osób szukających Boga, organizują modlitwę wstawienniczą, wieczory uwielbień, msze połączone z modlitwą o uzdrowienie oraz inicjują fora charyzmatyczne. Raniero Cantalamessa zauważa, że „dar, jaki niektóre nowe ruchy kościelne przynoszą dziś Kościołowi, polega właśnie na tym, że stają się miejscem, gdzie osoby dorosłe mają wreszcie możliwość usłyszeć kerygmat, odnowić świadomość sensu własnego chrztu, wybrać świadomie Chrystusa jako swojego Pana i Zbawiciela oraz zaangażować się czynnie w życie swojego Kościoła”⁷⁰.

Wydaje się, że rzeczywistość charyzmatyczna na stałe zagościła na płaszczyźnie ewangelizacyjnej polskiego Kościoła. Nowa ewangelizacja, która oczekiwała nowej gorliwości, nowych metod i środków doczekała się stosownego sprzymierzeńca. Obserwując charyzmatyczne działanie Kościoła, możemy mieć nadzieję na dalszy

⁶⁸ Dnia 9 czerwca 2019 r. International Catholic Charismatic Renewal Service i Catholic Fraternity of Charismatic Covenant Communities and Fellowships (ICCRS oraz Fraternia Katolicka) zostały zastąpione przez służbę Charis.

⁶⁹ Por. S. Płusa, *Charyzmaty w służbie nowej ewangelizacji. Posoborowe inicjatywy ewangelizacyjne w Kościele Polskim*, w: b.r., *Nowa Pięćdziesiątnica w Kościele Polskim. Warszawskie Studia Pastoralne*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe UKSW, s. 170–179.

⁷⁰ R. Cantalamessa, *Wiara, która zwycięża świat*, Kraków: Wydawnictwo Serafin 2019, s. 25.

dynamiczny rozwój ewangelizacji w świecie. Tym samym odnowa charyzmatyczna rzeczywiście staje się ważnym elementem odnowy Kościoła.

6. ZAKOŃCZENIE

Od początku istnienia Kościoła jego podstawową misją jest działalność ewangelizacyjna. Nieprzerwanie za sprawą *missio ad gentes* wiarę chrześcijańską przyjmują kolejni ludzie. Regularna i strukturalna forma ewangelizacji odbywa się w obrębie parafii i stałego duszpasterstwa.

W ostatnich dziesięcioleciach Kościół za sprawą tzw. nowej ewangelizacji dociera z nowym zapałem i metodami do ludzi ochrzczonych, ale z jakichś powodów niepraktykujących⁷¹. Za skutek jej rozkwitu można uznać trend powtórnego uduchowienia. Tym samym pojawia się potrzeba autonomicznych poszukiwań duchowych oraz jakichś form transcendencji⁷². Zauważalne jest otwarcie na nowe formy mistyki, które są wciąż wzbudzane przez Ducha Świętego⁷³. Zsekularyzowana nowoczesność nie zaspokaja najgłębszych pragnień i tęsknot człowieka, który zagubiony i osamotniony w globalnej cywilizacji potrzebuje bezpieczeństwa i poszukuje wspólnot ludzi podobnych sobie. Odpowiedzią na jego potrzeby są nowe ruchy religijne o nowej wrażliwości religijnej i duchowej⁷⁴. Dzięki posłudze charyzmatycznej stają się one skuteczną formą nowej ewangelizacji oraz nadają Kościołowi nowe oblicze, za którym chce podążać coraz większa liczba wiernych.

WYKAZ SKRÓTÓW:

- DM – Dekret o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes divinitus*
- EG – Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*
- EiA – Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Ecclesia in Africa*
- EN – Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*
- KK – Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*
- KKK – *Katechizm Kościoła Katolickiego*
- KPK – Kodeks prawa kanonicznego

⁷¹ EG 14–15.

⁷² Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja*, s. 22.

⁷³ Por. A. Napiórkowski, *Reforma i rozwój Kościoła*, Kraków: Wydawnictwo WAM 2012, s. 260–261.

⁷⁴ Por. J. Mariański, *Sekularyzacja. Desekularyzacja*, s. 145.

- NKK – Nauczanie Kościoła Katolickiego
RM – Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio*

POSŁUGA CHARYZMATYCZNA JAKO IMPLIKACJA NOWEJ EWANGELIZACJI NA PRZYKŁADZIE KOŚCIOŁA W POLSCE

Streszczenie

Podstawową misją Kościoła jest doprowadzenie człowieka do przyjęcia Jezusa Chrystusa jako swojego Pana i Zbawiciela. Służyć ma temu szeroko pojęta ewangelizacja. Wielu wskazuje, że obecnie Kościół przeżywa kryzys. Wydaje się, że zjawisko sekularyzacji zbiera największe dotychczas żniwo. Równolegle obserwuje się coś odwrotnego. Tysiące ludzi w Polsce i na całym świecie odnajduje się na nowo w Kościele. Bez wątpienia dzieje się tak za sprawą nowej ewangelizacji, która jest owocem Soboru Watykańskiego II. Szczególną rolę w tym dziele odgrywają dary duchowe zwane charyzmatami, które są dane przez Ducha Świętego. Wraz z nimi zauważalna staje się posługa charyzmatyczna, która gromadzi liczne rzesze ludzi potrzebujących i szukających Bożej obecności i Bożego działania. Dzięki tej posłudze i wielkiej roli nowych wspólnot przeżywamy obecnie wiosnę Kościoła.

Sł o w a k l u c z o w e: nowa ewangelizacja, charyzmaty, posługa charyzmatyczna, ewangelizacja, sekularyzacja, desekularyzacja, nowa duchowość, wspólnoty charyzmatyczne

CHARISMATIC SERVICE AS AN IMPLICATION OF THE NEW EVANGELIZATION AS EXEMPLIFIED BY CHURCH IN POLAND

Summary

The basic mission of the Church is to lead man to accept Jesus Christ as his Lord and Savior. Broadly understood evangelization is to serve this purpose. It is frequently pointed out that the Church is currently in crisis. It seems that the phenomenon of secularization has been taking the greatest toll so far. At the same time, the opposite can be observed. Thousands of people in Poland and all over the world find themselves again in the Church. This is undoubtedly due to the new evangelization which is the fruit of the Second Vatican Council. A special role in this work is played by spiritual gifts called charisms, which are given by the Holy Spirit. Along with them there is a noticeable charismatic service that gathers large numbers of people in need and seeking God's Presence and God's action. We are now experiencing the revival of the Church thanks to this service and due to the great role of new communities.

Key words: new evangelization, charism, charismatic ministry, evangelization, secularization, desecularization, new spirituality, charismatic communities

DER CHARISMATISCHE DIENST ALS IMPLIKATION DER NEUEVANGELISIERUNG
AM BEISPIEL DER POLNISCHEN KIRCHE

Zusammenfassung

Die Hauptaufgabe der Kirche besteht darin, den Menschen dazu zu bringen, Jesus Christus als ihren Herrn und Erlöser anzunehmen. Dies soll durch die Evangelisierung im weitesten Sinne des Wortes erreicht werden. Viele Menschen sind der Meinung, dass sich die Kirche derzeit in einer Krise befindet. Es scheint, dass das Phänomen der Säkularisierung seinen bisher größten Tribut fordert. Gleichzeitig ist aber auch das Gegenteil zu beobachten. Tausende von Menschen in Polen und auf der ganzen Welt finden in der Kirche ihre Heimat. Zweifellos ist dies auf die Neuevangelisierung zurückzuführen, die eine der Früchte des Zweiten Vatikanischen Konzils ist. Eine besondere Rolle in diesem Prozess spielen die geistlichen Gaben, Charismen genannt, die vom Heiligen Geist geschenkt werden. Mit ihnen geht der charismatische Dienst einher, der viele Menschen in Not und auf der Suche nach Gottes Gegenwart und Gottes Handeln zusammenführt. Dank des charismatischen Dienstes und der großen Rolle der neuen Gemeinschaften erleben wir jetzt vielerorts einen neuen Frühling der Kirche.

Schlüsselworte: Neuevangelisierung, Charismen, charismatischer Dienst, Evangelisierung, Säkularisierung, Desäkularisierung, neue Spiritualität, charismatische Gemeinschaften

BIBLIOGRAFIA

- Baczyński A., *Telewizja w służbie ewangelizacji*, Kraków: Wydawnictwo Poligrafia Salezjańska 1998.
- Bejda H., *Księga obietnic. Łaski przyrzeczone przez Jezusa i Maryję*, Kraków: Dom Wydawniczy Rafael 2017.
- Benedykt XVI, *Przemówienie do Kurii Rzymskiej, Jesteśmy przyjaciółmi tych, którzy znają Boga, i tych którzy Go jeszcze nie znają*, <https://opoka.org.pl/biblioteka>, [dostęp: 30 III 2019].
- Benedykt XVI, *Ubicumque et Semper*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/motu/ubicumque_21092010.html [dostęp: 05 V 2019].
- Blachnicki F., *Wielki nakaz misyjny Chrystusa*, <http://www.blachnicki.oaza.pl/conf/agape/rnz5.html> [dostęp: 30 III 2019].
- Blachnicki F., *Została nam powierzona Ewangelia*, Kraków: Wydawnictwo Światło-Życie 2007.
- Cantalamessa R., Maggioni B., *Modlić się w Duchu i prawdzie Modlitwa według Biblii*, Kraków: Wydawnictwo Homo Dei 2011.
- Cantalamessa R., *Wiara, która zwycięża świat*, Kraków: Wydawnictwo Serafin 2019.
- Click to pray – papież franciszek uruchomił modlitewną aplikację*, <https://www.tvp.info/40937212/click-to-pray-papiez-franciszek-uruchomil-modlitewna-aplikacje>, [dostęp: 30 V 2019].

- Cyran W., *Abyście mieli wspólnotę z nami*, Częstochowa: Wydawnictwo Regina Poloniae 2005.
- Czaja A., *Jesteśmy u początku rozeznawania*, <https://episkopat.pl/bp-czaja-jestesmy-u-poczatku-rozeznawania-rozmowa-o-pentekostalizmie-i-pentekostalizacji/> [dostęp: 30 III 2019].
- Dec I., *Kościół Ewangelizowany i Ewangelizujący*, w: A. Tomko (red.), *Nowa ewangelizacja, ożywienie wiary*, Wrocław: Wydawnictwo Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu 2013.
- Franciszek, *Adhortacja apostołska Evangelii gaudium*, https://w2.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium_pl.pdf [dostęp: 30 VIII 2019].
- Główny Urząd Statystyczny, *Życie religijne w Polsce*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/wyznania-religijne/zycie-religijne-w-polsce-wyniki-badania-spojnosci-spoecznej-2018,8,1.html> [dostęp: 30 III 2019].
- Hamman A., *Życie codzienne pierwszych chrześcijan*, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 1990.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawianej na placu przed Katedrą*, Słowa skierowane do Polaków, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego*, [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Duch Święty Źródłem Darów i charyzmatów w Kościele*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Duch Święty, Duch Święty Wielką Obietnicą Chrystusa*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Dziedziny apostołstwa świeckich: uczestnictwo w misji Kościoła*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Ewangelizacja i katecheza podstawowym zadaniem Kościoła*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Katechezy Jana Pawła II. Jezus Chrystus Przychodzi w mocy Ducha Świętego*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *List Apostolski Maestro en la Fe z okazji 400-lecia śmierci św. Jana od Krzyża*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Orędzia Jana Pawła II, Jesteście bogactwem Kościoła*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata kultury zgromadzonych w Kościele świętego Krzyża*, Warszawa 1978, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Wypowiedzi skierowane do Polaków, Homilia w czasie Mszy Świętej odprawianej przed opactwem oo. cystersów w Mogile*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Jan Paweł II, *Encyklika o stałej aktualności posłania misyjnego Redemptoris missio*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.

- Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostolska Ecclesia in Africa*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań: Pallotinum 1994.
- Kloch J., *Kościół w Polsce wobec WEB 2.0*, Kielce: Wydawnictwo Jedność 2013.
- Kloch J., *Środowiska diecezji i zakonów w Polsce wobec Web 2.0*, w: R. Kowalski (red.), *Kościół–Komunikacja–Wizerunek*, Wrocław: Wydawnictwo TUM 2016.
- Kodeks prawa kanonicznego*, Poznań 1984, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Kudasiewicz J., *Rola charyzmatów w Kościele pierwotnym*, <https://biblista.pl/ukryte/czytelnia-biblijna/5425-rola-charyzmatow-w-kociele-pierwotnym-ks-j-kudasiewicz.html> [dostęp: 20 V 2019].
- Kulisy śmierci ks. Franciszka Blachnickiego*, <https://www.youtube.com/watch?v=L7Bj6WyzrAk&t=212s>, [dostęp: 30 III 2019].
- Mariański J., *Sekularyzacja. Desekularyzacja. Nowa duchowość*, Kraków: Zakład Wydawniczy NOMOS 2013.
- Napiórkowski A., *Reforma i rozwój Kościoła*, Kraków: Wydawnictwo WAM 2012.
- Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- O Odnowie*, <http://odnowaopolelubelskie.pl/o-odnowie/> [dostęp: 1 IV 2020].
- Papież świętuje pięciolecie swojego konta na Twitterze*, <https://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/aktualnosci-papieskie/art,6493,papiez-swietuje-pieciolecie-swojego-konta-na-twitterze.html> [dostęp: 30 V 2019].
- Paweł VI, *Adhortacja Evangelii nuntiandi*, 20, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawe_vi/adhortacje/evangelii_nuntiandi.html [dostęp: 16 VI 2019]
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Poznań–Warszawa 1982, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego*, [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Plusa S., *Charyzmaty w służbie nowej ewangelizacji. Posoborowe inicjatywy ewangelizacyjne w Kościele Polskim*, w: B.r., *Nowa Pięćdziesiątnica w Kościele Polskim. Warszawskie Studia Pastoralne*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe UKSW 2018, s. 161–181.
- Rosik M., *Charyzmaty*, <http://www.mariuszrosik.pl/wp-content/uploads/2017/05/CHARYZMATY.pdf> [dostęp: 19 V 2019].
- Rosik M., *Co mówi Duch Święty do Kościoła w Polsce*, <http://www.mariuszrosik.pl/?p=11081> [dostęp: 30 III 2019].
- Sawa P., *Podstawy teologiczne*, w: P. Sawa, A. Sepiolo, I. Zielonka (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*, Gliwice: Wydawnictwo Szkoły Nowej Ewangelizacji 2017, s. 17–48.
- Sawa P., Sepiolo A., Zielonka I. (red.), *Charyzmaty w służbie ewangelizacji*, Gliwice: Wydawnictwo Szkoły Nowej Ewangelizacji 2017.
- Siemieniowski A., *ABC charyzmatów w czwartym wieku – dary duchowe za czasów Atanazego, Bazylego i Cyryla*, „Perspectiva – Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne” 1 (2006), s. 139–151.
- Sobór Watykański II, *Dekret o działalności misyjnej Kościoła Ad gentes divinitus*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele Lumen gentium*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Spitzer M., *Cyfrowa demencja*, Słupsk: Wydawnictwo Dobra Literatura 2016.

- Synod Biskupów, *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, Lineamenta, Watykan 2011, http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20110202_lineament-xiii-assembly_pl.html [dostęp: 25 V 2019].
- Włodarczyk J., *Charyzmaty Ducha Świętego*, Kraków: Wydawnictwo św. Stanisława BM 2015.
- Wojtyła K., *Kazanie na Areopagu. 13 Katechez*, w: *Nauczanie Kościoła Katolickiego* [CD-ROM], Kraków: Wydawnictwo M 2005.
- Zajączkowska B., *Kościół na świecie w liczbach*, <https://www.vaticannews.va/pl/kościol/news/2018-06/chrzescijanie-statystyki-annuario-pontificio-2018.html> [dostęp: 30 III 2019].
- Zaleski W., *Apostołowie Jezusa Chrystusa*, Poznań: Wydawnictwo św. Wojciecha 1966.
- Zimnica-Kuzioła E., *Moralny wymiar religijności członków Odnowy w Duchu Świętym w Łodzi*, w: J. Baniak (red.), *Religia i Kościół w społeczeństwie demokratycznym i obywatelskim w Polsce*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM 2012, s. 291–306.

Paweł Władysław Brożyna – duchowny Kościoła rzymskokatolickiego (diecezja wrocławska). Studia magisterskie ukończone na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu w zakresie teologii praktycznej. Tytuł licencjusza teologii uzyskał na Uniwersytecie Opolskim na katedrze teologii moralnej i duchowości. Studia doktoranckie ukończone na PWT we Wrocławiu. Obecnie wikariusz parafialny przygotowujący się do obrony pracy doktorskiej z zakresu teologii duchowości. Adres do korespondencji: pawelbrozyna81@gmail.com.